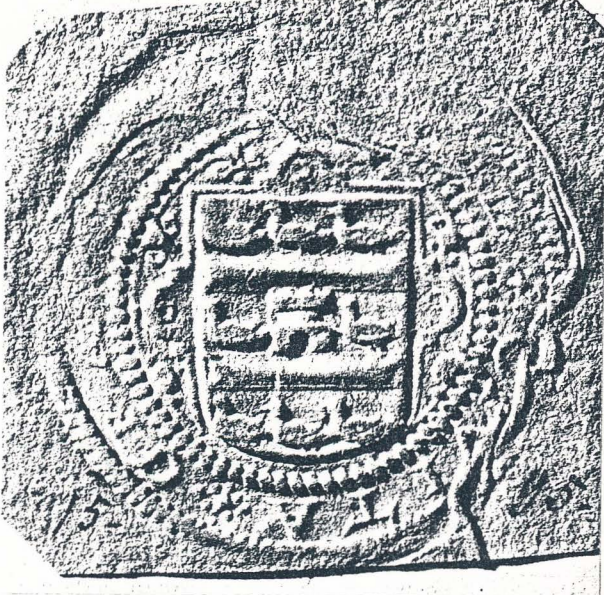

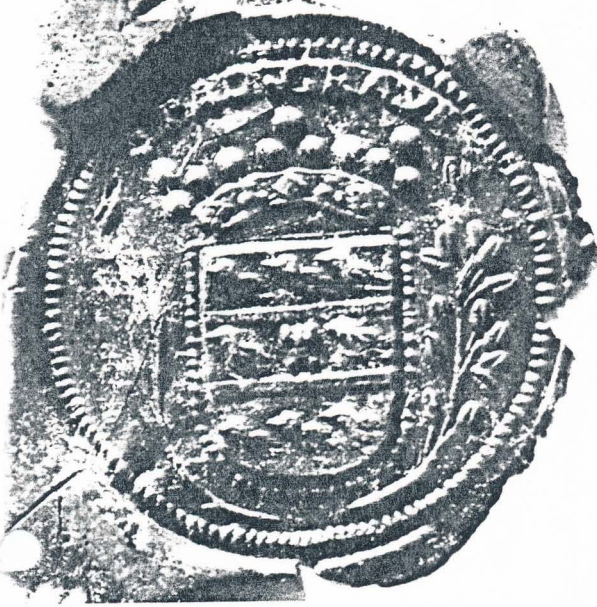
Fragment stadszegel van Grave

(copyright Rijksarchief Den Bosch)

Essen:
Abolente aechden

BEWAARPLAATS	ARCHIEF/COLLECTIE	INV./CAT.NR.	FOTONEGATIEF PLAATS EN NR.	AFGIETSEL PLAATS EN NR.	NR.
RAMS	Coll. C.v.U.	3583	26-A3-40	Eigendom Stichting BRABANTS HEEM	
DATUM: 1595		ZEGEL VAN stad Grave			
		FUNCTIE			
		RANDSCHRIFT			
		ZEGELCLAUSULE			
		VOORSTELLING			
MATERIAAL	KLEUR	VORM	MAAT	STAAT	BEVESTIGING CONTRAZEGE

BEWAARPLAATS	ARCHIEF/COLLECTIE	INV./CAT.NR.	FOTONEGATIEF PLAATS EN NR.	AFGIETSEL PLAATS EN NR.	NR.
ARA 9v	Coll. gemeenk- zegels	137	ARA	Eigendom Stichting BRABANTS HEEM	
DATUM:		ZEGEL VAN Grave			
		FUNCTIE			
		RANDSCHRIFT			
		ZEGELCLAUSULE			
		VOORSTELLING			
MATERIAAL	KLEUR	VORM	MAAT	STAAT	BEVESTIGING CONTRAZEGE

BEWAARPLAATS RANB	ARCHIEF/COLLECTIE Coll. glasnegatieven	INV./CAT.NR. z.nr.	FOTONEGATIEF PLAATS EN NR.	AFGIETSEL PLAATS EN NR.	Eigendom Stichting BRABANTS HEEM NR.	
DATUM: 1398		ZEGEL VAN stad Grave				
		FUNCTIE				
		RANDSCHRIFT				
		ZEGELCLAUSULE				
		VOORSTELLING				
MATERIAAL	KLEUR	VORM	MAAT	STAAT	BEVESTIGING	CONTRAZEGEL

Waxo No. 375
64.

Grave den 30 January 1815

317.

Rec. 2 Feb. 1815

Jan 16 July 1814
Feb 22.

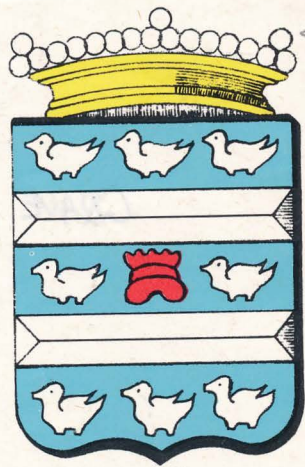
S

oor de Bekendmaking van *Uwe*
Excellentie van den 16^{en} en geplaatst in het Dagblad
dezer Provincie van den 17 January 1815. N. 5., berin-
nend zynde, aan de Advertentie door den Hoogen
Raad van Adel gedaan, met informatie, om ten
Spoedigsten, de daar by gerequireerde Opgave, aan
Uwe Excellentie te adresseren, zoo heb ik de Eer, met
overlegging van een afschrift, van het Oud Secret of
400
zogenoemd Groot-Regel derer Stad, van alle over
oude tyden alhier in gebruik geweest en by het
Gouvernement van Brabant, onder de verschillen-
de Wapenen, prijkende, ten fine van berestiging,
optegeven dat het zelve bestaat: Acbt Wille Meerden
tusschen twee Witten Baxen, in een Blaauw
Veld, waar in te midden een Roode Dwerg.

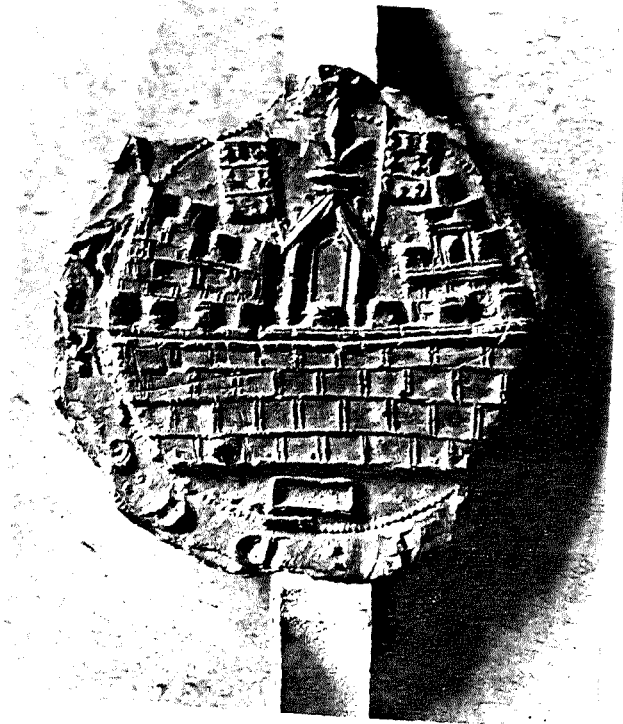
De Burgemeester van Grave.

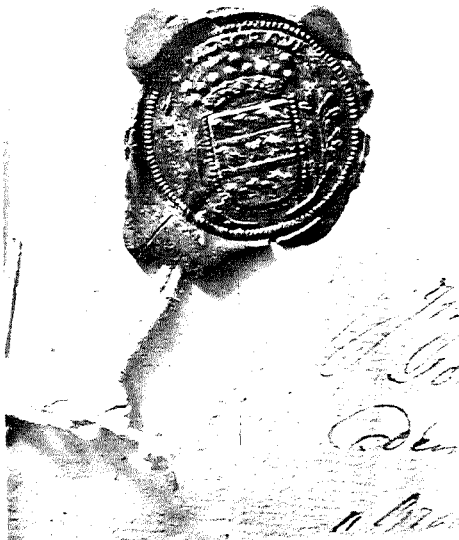
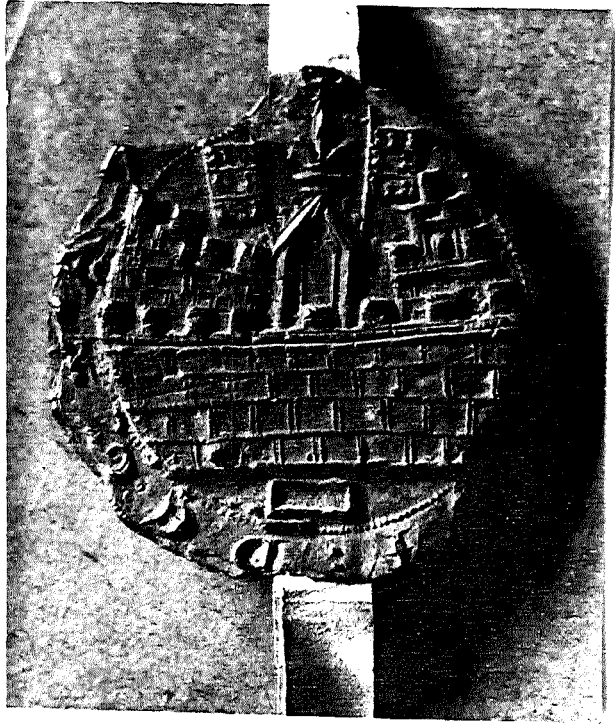
Willemer

S
Excellentie den Heere Gouver

← dit moeten dus
15 parels zijn

VAN WEGE DEN KONING.

DE HOOGHE RAAD VAN ADEL, gebruik makende van de magt aan
denzelve verleend, bij besluit van den 20sten Februarij 1816, bevestigt bij
dezen *de Stad Grave.*

ingevolge het, door haar gedaan verzoek, in het bezit van het navolgende Wapen:

*Lejnd. van Lazuur, beladen
acht merken alles van Silber,
beladen met een Burg van Keel.*

*met twee fascen en verseld van
staande drie twee en drie en coeren
Het Schild gekroond van Goud.*

Gedaan in 'S GRAVENHAGE den *16 July 1817.*

Max. J. J. G. J. J.
van Nijmegen

TER ORDONNANTIE VAN DEN HOOGEN RAAD,

de Wichevanden Secretaris.

de heer W.A van Ham
Noordsingel 140
4611 SJ Bergen op Zoom

Maastricht, 1 februari 1988

Beste Willem,

Van de gemeente Grave kreeg ik, namens de Nederlandse Vereniging voor Vlaggenkunde, op 13 februari 1981 antwoord terug op de vraag of Grave al dan niet in het bezit is van een (officiële gemeentevlag. Teneur van het antwoord: Grave voert al sinds 1858 een vlag. Deze niet door de gemeenteraad vastgestelde vlag is identiek aan het wapenbeeld van Cuyk.

Tegelijkertijd ontving ik enkele kopieën (gevonden door de archiefdienst van het Land van Cuyk) van notulen van B&W-vergaderingen en brievenboeken uit 1857/58. Bijgaand vind je de (door mij) uitgetypte versie. Wat jou zeker zal interesseren is agendapunt 26 (te vinden op bladzijde 1 en 2). Daarin wordt melding gemaakt van een boek van dr. Jan Wap (of is het Hap?) uit 1858 over het land van Cuyk. Schrijver raadt de gemeente aan het wapen dat in 1817 werd verleend te doen veranderen. Wist jij hiervan?

Waar het mij om gaat, is de vlag. Wat dat doek betreft heb ik de theorie ontwikkeld dat Grave ten onrechte in de veronderstelling is een vlag te hebben. Die theorie baseer ik op de hierbij gevoegde bescheiden én het artikelje over Grave in jouw boek over de wapens en vlaggen van Noord-Brabant.

Ik ga er vanuit dat Grave in 1857/58 in elk geval géén vlag had. Was dit namelijk wel het geval geweest, dan hadden burgemeester en wethouders dit vast en zeker gemeld aan de commissaris van de koning in 1857. Over de vlag is twee keer in het college gepraat. Uiteindelijk bleek dat Grave geen vlag had of had gehad.

Het was één jaar later, in 1858, wethouder Hermans die meende achterhaald te hebben dat Grave in het verleden een vlag heeft gehad. Hoe kwam Hermans aan deze informatie? Uit het boek van Wap? Of had hij het zegel van Grave gezien uit de veertiende eeuw. Jij hebt daarvan een afbeelding gebruikt op pagina 90 van je boek. Daarop is een burcht te zien met rechts en links banieren volgens het wapen van de heren van Cuyk. Die banieren zijn niet ingekleurd. De eerste tekening die het gemeentebestuur van Grave naar de commissaris van de koning stuurde, was ook niet ingekleurd. In Grave vindt 'deliberatie' plaats (zie pagina 3) over de kleuren. Hoe kwam men aan die kleuren? Van Wap?

Ik geloof dat Grave in de vorige eeuw ten onrechte het huidige dundoek tot de zijne heeft gemaakt. In elk geval blik kt uit de notulen niet dat er een grondig historisch onderzoek heeft plaatsgevonden naar de vlag. Nu prijkt Grave met de vlag die eigenlijk van Cuyk en Sint Agatha is. Het vlaggebeeld van Grave is namelijk gelijk aan het wapenbeeld van Cuyk.

Wat vind jij van mij 'theorie'? Is het zinnig om deze kwestie aanhangig te maken bij het gemeentebestuur van Grave? En bij Cuyk en Sint Agatha?

Ten slotte vind je ook een kopie van een brief die ik vandaag heb verstuurd aan de Hoge Raad van Adel over het al dan niet officiële karakter van de vlag van Ravenstein.

Dat was ut. Heel veel groeten,

Jos Poels

Jos Poels
Geyaartsborg 11
6228 AG Maastricht
tel: 043 - 601641

Vergadering B en W Grave

Zaterdag, den 7 Maart 1857

Voorzitter de heer de Bruyn

(onleesbaar) Hermans (onleesbaar) ter vervanging van den heer (onleesbaar) afwezig.

Agendapunt 5 Circulaire van Zijne Excellentie den heer Commissaris des Konings, in deze Provincie, van den 25 February jl A. N° 13, houdende verzoek, hem te willen mededeelen of deze gemeente eene gemeentevlag heeft of vroeger bezeten heeft, en mogt die vlag bekend zijn, daarvan eene kleine afteekening in te zenden.

Er wordt na deliberatie goedgevonden de beantwoording dezer missive aan te houden tot de volgende vergadering ten einde hieromtrent nadere informatie in te winnen.

Vergadering B en W Grave

Zaterdag, den 14 Maart 1857

Voorzitter de heer de Bruyn.

Tegenwoordig de heeren (onleesbaar) en Hermans.

Agendapunt 2 Wordt na deliberatie alsnog goedgevonden aan den heer Commissaris des Konings in deze Provincie op te geven dat voor zoo ver de vergadering bekend deze gemeente geen gemeentevlag heeft of vroeger bezeten heeft, bij de missive N° 95.

Notulen van (zeer waarschijnlijk) b en W van Grave. Datum ontbreekt, maar alles wijst in de richting dat deze in de eerste helft van maart 1858 heeft plaatsgevonden.

Agendapunt 26 Door den heer Hermans wordt ter vergadering ^{overgelegd} een exemplaar van de geschiedenis van het land en de heeren van Cuyk, door Dr. Jan J.F. Wap ~~(E)~~, uitgegeven te Utrecht bij Kemink en Zoon, 1858, op welk werk voor de gemeente achter volgens besluit dezer vergadering van den 6. Juny 1857 N° 16 is ingeteekend, dat in het archief wordt gedeponereerd, wordende door den heer Hermans de aandacht gevestigd op bladz. 7 van dat werk, alwaar de heer Wap de gemeente raadt, om bij den Koning aanzoek te doen tot verandering der kleuren van haar tegenwoordig wapen en op grond van aloude historische overlevering te moge voeren in deze voege: goud met twee roode balken ~~endaar~~ tusschen drie boven en twee/een weinig binnenwaarts ~~in~~ in het midden en drie onder/aecht roode vogels, benevens/ofschoon onnoofig/een rooden burg te midden op ^{enfeur/wardende} door den heer Hermans hierbij ^{dat} overlegd eene teekening van zoodanig wapen (~~onleesbaar~~) te zijnen

^{te Utrecht}
Koste onder toezigt van den heer Wap is vervaardigd en welke door hem aan de gemeente wordt afgestaan, terwijl de heer Wap zich heeft bereid verklaard, om ^{zo} ~~(onleesbaar)~~ het gemeentebestuur daartoe mogt besluiten, een ontwerp van eene daartoe noodige aanvraag aan den Koning in gereedheid te brengen.

Wordt na deliberatie goedgevonden, de teekening van het wapen onder bewaring van den Secretaris te stellen, en den heer Hermans verzocht den heer Wap uit te noodigen, om een advies aan ^{Z.M.} ~~(onleesbaar)~~ den Koning, tot verandering van het wapen dezer gemeente, te willen ontwerpen teneinde na ontvang daarvan een en ander aan den gemeenteraad in overweging te geven en de aanvraag tot verandering van het wapen voor te stellen.

Wijders wordt nog door den heer Hermans overlegd de schetsteekening eener Vlag die vroeger door deze gemeente is gevoerd, welke het hem gelukt is op te sporen, terwijl naar aanleiding der Circulaire van den heer Commissaris des Konings in deze Provincie, van den 23 February 1857, A. N° 13 / Zie Notulen van den 7 en 14 Maart 1857 N° 5 en 2 is opgegeven, dat voor zoover toen deze vergadering bekend, de gemeente geen eigen vlag heeft of vroeger bezeten heeft.

A. N° 9

Griffie

's Hertogenbosch, den 24. Maart 1858

Bij uwen brief van den 18 dezer maand is aan mij toegezonden eene schetsteekening van de vlag uwer gemeente, welke ik de eer heb hiernevens aan U terug te zenden met het verzoek die te doen kleuren ofwel daarbij eene beschrijving te voegen vermeldende de kleuren welke genoemde vlag heeft.

Ik zal de hierbovengenoemde schetsteekening van U terugverwachten.

De Kommissaris des Konings

in Noordbrabant

w.g. (onleesbaar)

Notulen van (zeer waarschijnlijk) B en W van Grave. Datum ontbreekt, maar alles wijst er op dat deze tussen 24 en 27 maart 1858 heeft plaats gevonden.

Agendapunt 11 Missive van (onleesbaar) heer Commissaris des Konings, van den 24 dezer, A. N° 9 daarbij terugzendende eene schetsteekening van de vlag dezer gemeente/ingezonden bij missive van den 18 dezer N° 137/met verzoek die te doen kleuren, ofwel daarbij eene beschrijving te voegen vermeldende de kleuren, welke genoemde vlag heeft.

Er wordt na deliberatie goedgevonden met inzending van de schetsteekening der vlag op te geven dat de kleuren, welke de vlag heeft, worden aangeduid door de rigting der potloodstreepjes, zijnde goud met twee roode balken en acht roode vogels/merletten/, bij missive N° 147.

N° 147 27 Maart

Antwoord op de

missive van 24

Maart 1858 A. N° 9

Griffie

Aan zijne Excellentie den heer

Commissaris des Konings in Noord-

Brabant

In antwoord der hiernevens aangeduide missive hebben wij (~~onleesbaar~~^{de eer}) Uwe Excellentie op te geven dat de kleuren welke de vlag dezer gemeente heeft worden aangeduid door de rigting der potloodstreepjes zijnde goud met twee roode balken en acht rode vogels merletten.

Wijders hebben wij (~~onleesbaar~~^{de eer}) Uwe Excellentie de schetsteekening dier vlag wederom in te zenden.

Burgemeester en Wethouders

ning daarvan tevens te mededeelen en verzoeken, om
lyk te hebben mededeeld van haren Heeren, over de ammen
althier, wordt het aangenomen voor. Volificatie.

10. Missive van gem. Heer Commissaris des Konings, vanden 20
deker, 1717, daarbij doende loekomen, met verzoek om onder
terugkending daarop te nemen vanden raad des konings
Lijve. Kapitein den Koning ingediend te recht voor den heer
Lambertus Christiaan. Josephus van Roer, beerbrouwer
oud 23 jaeren, woon van wylen den heer J. F. van Roer, sale
van oud prandepostmeester alhier, houdende om aangevoer
de redenen verzoek, hem te willen beneemen, tot 2: linte
nant by het 3. bataillon, der 1. Infanterie Noord Brabantse
rustende schutting.

Is oord goed gevonden op dit verzoek gunstig te brengen,
by de missive N. 146.

11. Missive van gem. Heer Commissaris des Konings,
vanden 24 deker, 1719, daarbij terugkennende een schets
tekening vande vlag der gemachte / ingelonden byris
sine vanden 18 dezer, N. 137, met verzoek dieste voentken
ren, of wel daarbij een beschrijving te voegen vermel
dende de kleuren, welke genoemde vlag heeft.

In wordt nadeliberatie goed gevonden, met wed. inzen
ding vande Schets tekening der vlag op te geven, dat
de kleuren, welke die vlag heeft worden aangeduid door
de richting der pootloof / streepjes, zijnde goud met twee ro
de ballen, en acht roode vogels / melotten, by de missi
ve N. 147.

12. Missive vanden heer Staatsraad, bequoyd aande Thuan
ne des konings te M. praven hage, vanden 23 dezer, 1717,
houdende, onder bekenning van wrekest aan de Heeren Ko
ning ingediend door Francisca Palbuden, alhier, om de lie
like onkosten, verzoek, hem die toestand der requesten
te te willen mededeelen.

In wordt nadeliberatie goed gevonden op dit request, om

175

→

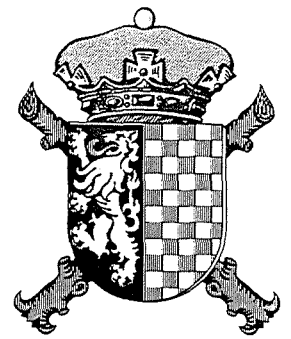
NOORDBRABANTSE COMMISSIE VOOR WAPEN- EN VLAGGENKUNDE

van de Stichting Brabants Heem

secretariaat:

Purmerstraat 14,

5628 HE Eindhoven, telefoonnummer gewijzigd: 040-382911.
040-387911.

Aan het colleges van B & W van de gemeenten Cuijk en Grave

Uw kenmerk: -
Ons kenmerk: NO/Cuijk-Grave/01
Datum: 13 april 1995
Onderwerp: gemeentewapens en -vlaggen

Geachte colleges,

In vervolg op het telefonische contact dat de voorzitter van onze commissie, drs. G. Schampers, met u had over de gemeentewapens, het volgende.

In juli 1992 zond onze commissie U het *Rapport betreffende herziening van de wapens van gemeenten en de instelling van wapens voor de dorpen in de Regio Brabant Noordoost*, waarin zowel het voorstel ten aanzien van het wapen van Cuijk [blz. 16] als dat ten aanzien van Grave [blz. 19] voorkomt.

Daar beide wapens historisch sterk verbonden zijn, zullen wij beide hier kort bespreken. Voor meer gegevens kunt u het aangehaalde rapport raadplegen.

Door de opheffing van de gemeenten bij de gemeentelijke herindeling in uw regio per 1 januari 1994 zijn de facto ook de toenmalige gemeenten Cuijk en Grave opgeheven, waardoor de wapens en vlaggen van die gemeenten ook zijn verdwenen.

De nieuwe gemeenten Cuijk en Grave dienen derhalve te besluiten wat zij ten aanzien van wapen en vlag wensen te doen.

De commissie stelt voor de wapens in de oorspronkelijke historische uitvoering te herstellen, waardoor nog meer een duidelijk onderscheid tussen beide ontstaat.

Zowel Cuijk als Grave voerde het wapen al in de juiste kleuren; daarin behoeft dan ook geen verandering te komen. Cuijk zou het wapen kunnen voorzien van een parelkroon van vijftien parels, waarvan drie verhoogd, zoals Cuijk zelf in de 18de en begin 19de eeuw gebruikte.

De stad Grave, die de symbolen van de heren van Cuijk al in de Middeleeuwen tot de hare maakte, daar eigen kleuren aan gaf, en al een parelkroon voerde, zou daaraan de schildhouders kunnen toevoegen, die de stad in de 18de eeuw zelf gebruikte! De kleur van de schildhouders is in aangehaald rapport als goud aangegeven, maar ook zilver of rood behoren tot de mogelijkheden.

Beide wapens zijn dan door kleurstelling en tekening duidelijk van elkaar verschillend, waardoor geen verwarring kan ontstaan. Door hertekening ontstaat tevens een evenwichtiger geheel.

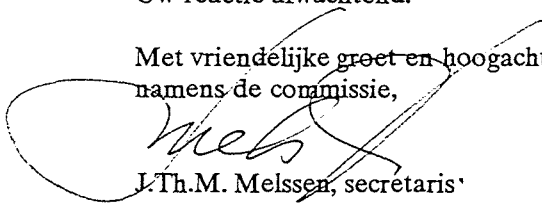
Ten aanzien van de vlaggen kan worden gesteld dat zowel Cuijk als Grave de historische Cuijk-vlag kunnen voeren, elk in de eigen kleuren.

Voor alle duidelijkheid hebben wij tekeningen in kleur toegevoegd van zowel de wapens als de vlaggen.

Mocht u aanvullende informatie wensen, dan kunt u met ons contact opnemen.

Uw reactie afwachting.

Met vriendelijke groet en hoogachting,
namens de commissie,

J.Th.M. Melssen, secretaris

GRAVE

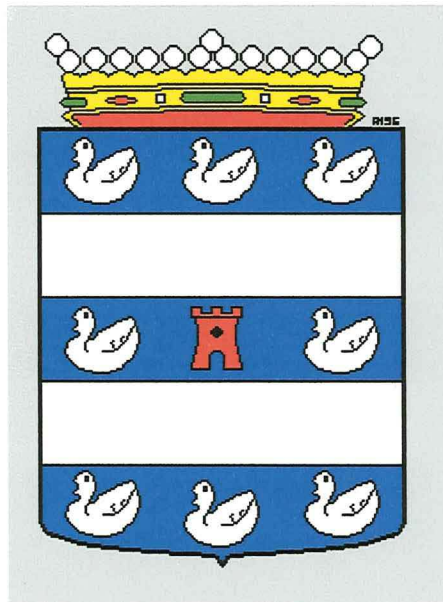
Provincie : [Noord Brabant](#)

Opheffing : -

Toevoegingen : 1942 [Escharen](#) (ged), [Reek](#) (ged), [Velp](#), 1994 [Beers](#) (ged 1942 [Gassel](#), [Linden](#) (ged)), [Schaijk](#) (ged, 1942 [Reek](#) (ged))

I : 16 juli 1817

"Van lazuur beladen met 2 fasces van zilver verzeld van 8 meerlen, zoomsgewijs geplaatst, van hetzelfde en in het schildhart een burcht van keel. Het schild gedekt met een gouden kroon met 15 parels, waarvan 12 op de band."

Oorsprong/verklaring :

Grave ontstond als een heerlijkheid in het land van Cuijk. De heerlijkheid wisselde nogal eens tussen Gelre en Brabant en kwam uiteindelijk in 1549-50 definitief onder Brabant. Wanneer de stad precies is ontstaan is niet bekend, wel wordt in het begin van de 14e eeuw over een stad gesproken en een eeuw eerder over poorters.

Het oudst bekende zegel dateert uit de 14e eeuw en vertoont een van kantelen voorziene muur. Twee gebouwen steken boven de muur uit, het rechtse voorzien van kantelen, het linkse van een trapgevel. In het midden steekt er nog het dak van een kapel of kerk uit, op de top een lelie en ter weerszijden voorzien van banieren met het wapen van de heren van [Cuijk](#). Het stadswapen wordt tot in de 17e eeuw voorgesteld als dat van Cuijk.

In de 17e eeuw verschijnt de burcht in het schildhart. Eveneens verschijnen in die tijd de kleuren blauw en wit. Tot die tijd waren de kleuren identiek aan Cuijk, namelijk keel op goud. Het wapen wordt zo bijvoorbeeld afgebeeld bij Le Roy in 1730.

Het stadszegel uit de 17e eeuw vertoont het huidige wapen, gedekt door een gravenkroon (8+3). De stad voert in die tijd tevens twee omziende leeuwen als schildhouders.

In de Bataafse tijd werd het wapen gevoerd geplaatst tegen een lictorenbundel met bijl en geplaatst op een vrijheidshoed.

In 1992 stelde de Noordbrabantse Commissie voor Wapen- en Vlaggenkunde voor het wapen als volgt te wijzigen:

Het wapen op zich werd hetzelfde gelaten, alleen werden een kroon met 15 parels en twee omziende leeuwen van goud, getongd en genageld van keel, als schildhouders toegevoegd.

De gemeente heeft echter nog geen pogingen ondernomen het wapen te wijzigen.

[Literatuur](#) : vHam, 1984; Brekel, 1992; Roy, 1730

Te koop in mijn [eBay winkel](#):

- *losse Nederlandse gemeentewapen-plaatjes uit de befaamde Koffie Hag albums uit de 20er en 30er jaren van de vorige eeuw. Staat het plaatje daar niet aangeboden, mail me dan via die site. Ik heb ongeveer 4000 plaatjes in de aanbieding.*
- *De gehele Koffie Hag albums (Nederlandsche Gemeentewapens en Nederlandsche Heraldiek) zijn op CD te koop, inclusief achtergrond, varianten in plaatjes en de familiewapens. In totaal bevatten de albums 1800 plaatjes en is de CD 500 Mb*

[Contact the webmaster](#), © Ralf Hartemink 1996, ->

[Main index](#)

Deze site is mogelijk gemaakt door de [Bank Nederlandse Gemeenten/Bank of the Dutch Municipalities](#), Den Haag

ARCHIEFDIENST „LAND VAN CUIJK”

Bureau „tAude Raethuijs” te Grave.

Correspondentieadres: Postbus 38, Grave.

Telefoon 08860-~~5424~~ 2916.

Den Weledelgeboren Heer W.A.van Ham

van Hoogendorpstraat 10

te

STEENBERGEN.

Onderwerp: wapen der stad Grave.

Uw kenmerk:

uw brief van: 23 mei 1971 ons nummer: A.535.

datum: 2-6-1971.

Amice van Ham,

Bij Paringet, p.1 en 2, lezen wij:

De stad Grave "voert agt witte Meerlen" (dit zijn merletten) "tusschen "twee witte baaren in een blau velt, dan daar te midden een rooden "Burgt, so mede tegen 't Choor wulfsel van de voorschreve kerk" (de Sint Elisabeth) "te sien".

Paringet, p.3, vermeldt ook, dat Jaques le Roy en Butkens verhalen, dat de merletten, balken en burcht alle rood op een gouden veld dienen te zijn, dus als het wapen der gemeente Cuijk & Sint Agatha, zij het dan zonder de Graafse burcht.

Een en ander resumerend kunnen we volstaan met te zeggen, dat het huidige gemeente-wapen van Cuijk c.a. het meest beantwoordt aan het oorspronkelijke wapen: 8 rode merletten, ~~en~~ 2 rode balken op een veld van goud.

De (voormalige) gemeenten Sambeek en Vierlingsbeek hadden en hebben ook de Cuijkse wapenfiguren met de balken, zij het qua kleur afwijkend van het rood-gouden wapen van Cuijk. Het wapen der voormalige gemeente Sambeek is sinds enige jaren opgenomen in het huidige wapen der gemeente Boxmeer.

Hopend je van dienst te zijn geweest verblijf ik met vriendelijke groet en hoogachting,

Uw dv.,

De archivaris,

(H.B.M. Essink)

P.S. Ook de beste wensen van de heer Douma.

M E M O R I A A L

A A N G A A N D E D E S T A D

G R A V E

E N L A N D E V A N C U Y K ,

DER SELVER TYDELYKE HEEREN,
 HAARE REGERINGE, WEDER-
 VAAREN, REGHTEN, PRIVI-
 LEGIEN, COSTUYMEN
 EN USANTIEN.

H Et Land van Cuyk (: voorbygaende de speculatiën, die men maken mogt op den oorsprong of reden van dien Naam (1), en vande daar onder gehoorrende dorpen en ghugten, als myns dunkens of nu fabuleus, of neven anderen door de Outheyt al te veel benevelt:) voert tot een Wapen, soo booven tegen 't wulffel van 't Choor der Cathedrale kerke tot Grave afgetekent is (2), agt swarte Meerlen tusschen twee swarte baaren in een vergult velt (3), hoewel men de Meerlen en baaren huydendaags in 't rood (4) teekent: Veen of Vierlingsbeek een Dorp in 't Overampt voert ook 't selve, dan daar neven het onderscheyt, apparent volgens 't Paaps gebruyk, dat daar is toegevoegt de beeltenis van den soo genoemde St. Lourens (5). De Stad Grave voert agt witte Meerlen tusschen twee

A witte

witte baaren in een blau velt, dan daar te midden een rooden Burgt (6), so mede tegen 't Choor wulffel van de voorschreve kerk te sien (7).

A A N T E K E N I N G E N

(1) Buchelius in *not. ad bistor. Ultraj. Heda pag. 158. lit. a. vraagd: An non a Cauchis dicti? Cujus originationis meminit non nemo.*

(2) Dit is als nog klaar te sien.

(3) Sim. van Leeuwen *Batav. illust. 2. stuk lit. M. pag. 1018.* schryft: Het wapen van Cuyk is twee roode fasces op een goud veld, ronsom beset met acht roode meerlen; die van Myerop als jonger sonen voeren de fasces Afur, en de meerlen swart op een goud veld.

By van Huesfen *Batav. Sacra part. 1. pag. 143.* Staat het Wapen boven Andreas Cuickensis Episcopus Ultrajectinus XXV., verbeeldende volgens de tekenen der verwen in de wapenkonst gebruykelyk, acht swarte meerlen, boven en onder drie, en midden twee, tusschen twee roode balken op een goud veld.

(4) In deser voegen vind men het wapen van Cuyk alomne by Butkens *Tropées de Brab. alwaar Hy, tom. 1. pag. 320. segt: Jean Sire de Cuyck qui devoit avoir rang entre les premiers sermerat le discours de nos Bannieres, la sienne estoit armoyée d'or à deux fasces de guelles & huit merlettes de mesme mises en ourle sur l'or.*

Mieris *Bischof. Munt. en Zegels pag. 150.* De Heeren en Graven van Kuyk voerden een wapenschild in vyf gelyke deelen gescheiden, door twee roode leggende dwarsbalken, de overige drie, het goude Veld van 't Schild uitmakende, zyn belaaen med agt roode watervogels, van welke zoo boven als onder drie, en in 't middé twee geteld waaren.

Desé vogels werden volgens de konst-woorden van Heraldie in 't Fransch *Merlettes* genaamt. Ziet Rouck *Nederl. berauld. 2. deel. pag. 3.* schryvende aldaar: *Allerions*, ofte *Allelions*, die welke zyn verscheyden van *Merletes*, Merlekens, Dan die *Merlettes* hebben die vleughelen toe ghesloten sonder beck, ende dyen, ende zyn als (*passantes*) gaende, maer de *Allerions* zyn om hoach, ende als in *pal*, ende hebben de vleugelen open ghespreyt; gelyk de *Arents*. Soo wanneer de *Merlettés* hebben beck ende klauwen, soo noemtmense *Canneltes*.

Marin *dict. Franc. & Holl. pag. 708. verb. Merlette.* On appelle ainsi en terme de Blason, un petit oiseau représenté sans pieds ni ailes. Vogeltje zonder pooten nog vleugels in 't Wapenschild verbeeld.

Poretier *dict. univers. verb. Merlette. subst. fem. Terme de Blason.* Ce sont des oiseaux peints sur l'Ecu, qui n'ont ni pieds ni bec, non plus que les allerions. Ceux-ci sont differens d'avec les merlettes, parce qu'ils ont toujours les ailes ouvertes, étenduës, & abbaissées, & sont posées dans l'Ecu de bout, & en pal: au lieu que les *Merlettes* sont passantes, avec

les

les ailes serrées. Les merlettes sur les Ecus sont de marques des voyages d'outre mer, parce qu'on dit que ces oiseaux passent la mer tous les ans.

Op het Stadhuys binnen de Grave in een glas op de Raadkamer, en in de kerk van het dorp Cuyk werd het wapen, insgelijks de meerlen en baaren rood, op een goud veld, uytgeschildert gevonden: gelyk ook tot Utrecht in de Academie in het groot auditorium.

(5) Het wapen van het dorp Vierlinxbeek is in tweën verdeeld, hebbende aan de rechter de beeltenis van St. Laurens, en aan de linker syde het wapen van Cuyk; sonder dat echter praesumtief is, dat Vierlinxbeek eerit het wapen van Cuyk alleen soude gevoert, en naderhand de beeltenis van St. Laurens daar toe gevoegt hebben, gelyk den auteur schynt te willen seggen: Maar het komt gelooflyker voor, dat dit wapen aldus in tweën verdeeld van den beginnen af aldaar sal gebruykt sijn.

Vierlingsbeek

(6) Dit wapen is op het Stadhuys tot Grave in deser voegen, als den auteur het afbeeld, te vinden, ziet ook Janicon *Republ. der Vereen. Nederl. 3. deel. blad. 113.* Tegenwoordige staat van alle Volkeren 12. deel 3. stuk pag. 278. Hoewel Mr. Jaques le Roy, *le grand theat. profane du Duché de Brabant*, onder de wapens der Brabantse iteden, dat van de Grave steld, de Meerlen, balken en burgt alle rood op een goud veld. Het selve doet Butkens *troub. d. Brab. tom. II.*

(7) Tegenwoordig is het Stads wapen tegen 't Choor wulffel niet wel te kennen, als synde het selve door het witten van de kerk wat beklad.

Hoe en of dit Land en Stad van outs een Dominium geweest is, en altyt foodanig door eenen Heer beseten en geregeert (1); ook of het met der tyd uyt diverse is gecomponeert geworden, sal ik my van geen aangelegentheit laten; soo mede niet hoe en wanneer het deels by sijn tydelyke Heeren beleent, afgegeven, onder der selver Erfgenamen gepartageert, en dan weder samen gebracht mag sijn geweest, alsoo my daar in niet kan voldoen, want vinde daar van geene sonderlinge Historien, en al de Cuyksche Archiven, uytgenomen die van St. Jans nu Sambeek of Santbeek (welke ik nogtans noyt heb konnen te sien koomen:) sijn gedurende de Spaanse Oorlogen binnen de Stad Gennep, dat doen neutraal was gevlygt geweest en aldaar A°. 1597. in den brandt van de selve Stad geconsumceert (2).

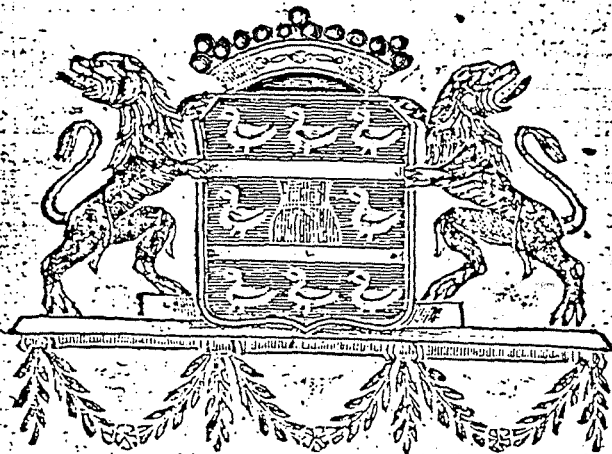
A A N T E K E N I N G E N.

(1) My dunkt dat het al van veel aangelegentheit soude geweest hebben, indien den auteur had weten aan te toonen, hoe het sich ontrent dese

A 2

fac.

PUBLICATIE
ORDRE EN REGLEMENT.
OP HET REINIGEN
DER STRAATEN.
T E G R A V E.

T E G R A V E.
By J. A. Krieger Stads Drukker.
M D C C X C I I I.

DIA-COPIE
PRAEFT VOORT
WAAR IN AUCHT

*Jan J. F. Wap. Geschiedenis van het land
en der heeren van Cuyk. Utrecht 1888.*

— 5 —

gelijk dit uit het vervolg dezer Verhandeling nader blijken zal —, en dikwijls met grooten krijsroem op het slagveld, bewezen.

HET WAPEN VAN CUYK.

Het heeft my goedgeacht, de Stamwapenen, voor zooverre ik dezelve by de Schrijvers heb kunnen opspeuren, te melden.

VAN MIERIS:

In eene Algemeene Stamlijst van het Geslacht Cuyk, die over zeven eeuwen loopt, sedert den vroegsten tijd, tot op den overgang dier Heerlijkheid in het Hertogdom Gelder, hebben wij ruim honderd personen zamen gebragt, die er onmiddelijk of middeijk toe behoorden, terwijl, daarenboven, de Dynastie van Cuyk-Grave, de Dynastie van Cuyk-Herpen-Ravestein, de Dynastie van Cuyk-Boxtel, en de Dynastie van Cuyk-Hoogstraten, benevens de Burggraafschappen van Utrecht, Leyden en Zeeland, in even zoovele afzonderlijke Tabellen, hierachter aanschouwlijk zijn voorgesteld geworden, dusdanig dat men den aanvang en voortgang, gelijk ook het einde van die allen, met éénen oogopslag ligtelijk nu kan overzien.

In verband daarmede, is het hier de plaats, die ons geschikt toescheen, om te spreken over het Wapen der Heeren van Cuyk.

Omtrent het Wapen van Cuyk bestaat, wetenschaplijk gesproken, geen twijfel, voor zooverre men, namelijk, de conventionele kleuren, die eene vinding van later tijd zijn, daarbij buiten de kwestie laat.

Jan I., Heer van Cuyk, voerde bij Woeringen (1288) een schild, waarop acht vogels (zoogenaamde merletten, zonder snavels of klauwen) tusschen twee balken (fascies) geplaatst zijn, drie boven, drie onder, en twee te midden in. Butkens noemt dit „en ourle,” of, bij wijze van omboordsel, doch, — gelijk de oorspronkelijke zegels van het tijdvak-zelf dit uitwijzen — eenigermate ten onregte, dewijl de twee midden-merletten niet altijd juist onder de twee buitensten van boven, en boven de twee buitensten van onder, maar soms

meer binnenwaarts staan geplaatst; weshalve men de acht merletten mag beschouwen niet als een randwerk, maar wel als van het Wapen-zelf deel makende en dáártoe volstrekt behorende. Een zegel van 1311, door Agnes van Cuyk-van-Leeuwenberg gebezigd, voert een schild met slechts zes merletten, doch blijkbaar alleen dáárom, dewijl de graveur, in de punt van onder, voor één-slechts plaats had. — Overigens zijn de bekken en de pooten dezer vogels allen, de een meer, de ander minder, gesnaveld of geklaauwd, en mogt men, in plaats van aan heraldieke merletten, hier misschien wel aan eenvoudige Kuikens denken, van oudsher een echt-nederduitsch woord.

Wat verder de conventionele kleuren van dit Wapenschild aangaat, zoo vonden wij die oorspronkelijk opgegeven als: een veld van goud, de balken en de vogels rood. — Nu en dan echter wisselden die kleuren willekeurig af. Zoo, bij voorbeeld, voerde Reinier van Cuyk, Heer van Boxtel (1233), zilveren balken en vogels op een rood veld. — Bij gelegenheid der begrafenis van Prins Willem II. van Nassau-Oranje, droeg het rouwpaard de Wapenen van Grave en den Lande van Cuyk op deze wijze: een gehalveerd schild, met in de eene helft drie gouden balken, met zeven (?) roode vogels op een zilveren veld; en in de andere helft drie blaauwe (?) balken, met zeven (?) zilveren vogels en een zilveren kasteeltje, op een blaauw (?) veld.¹³⁾ — In het koorgewelf der Sint-Elisabeths-Kerk, te Grave, zijn het acht zwarte vogels tusschen twee (misschien wel ten gevolge der kalkinwerking) zwarte balken op een verguld veld. — De tak van Cuyk-van-Mierop voert blaauwe fascen en zwarte merletten op een goud veld. — Eindelijk, heeft de stad Grave tot Wapen een schild van: „lazuur, beladen met twee fascen en vergezeld van „acht merlen; alles van zilver, staande drie, twee, en drie, en cœur beladen met een „Burg van Keel; het schild gekroond van goud.”¹⁴⁾ — Den 16. Julij, 1817, is van wege den Koning, door den Hoogen Raad van Adel, dit Wapen, aan de stad Grave, ingevolge haar gedaan verzoek, bevestigd en toegekend. — De graveur der Wapens van de Bisschoppen van Utrecht, in Van Heussen en Van Rijn, heeft in het Wapen van den XXV. Bisschop, Andreas van Cuyk, de acht vogels aangeduid als zwart, tusschen twee roode balken, op een goud veld. — Ten stadhuize te Grave, gelijk vroeger te Utrecht, in de groote gehoorzaal der Hoogeschool, komt, even als te Cuyk, in de dorpskerk, het Wapen voor met twee roode balken en acht roode vogels, op een veld van goud.

Wij zouden de stad Grave raden, om bij den Koning aanzoek te doen tot het veranderen der kleuren van haar tegenwoordig Wapen, en, op grond van aloude historische overlevering, haar schild te mogen voeren in dezer voege: goud, met twee roode balken, en daartusschen (drie boven, en twee [een weinig binnenwaarts] in het midden, en drie onder) acht roode vogels, benevens (ofschoon onnoodig) een rooden burg, te midden op [en cœur].¹⁵⁾

Het kan, naar wij oordeelen, niet anders dan leerzaam worden geacht, wanneer hier tevens aan de Cuyksche Verwanten eene plaats voor hunne Wapenschilden wordt ingeruimd. Aan het opsporen van velen dier Blazoenen was, om ze goed te geven, nog al eenige moeite verbonden, doch waarover de Geschiedvorscher zich, zeker, niet zal beklagen: immers, de studie der Heraldiek en der Sfragistiek, niet minder dan die der Numismatiek, is zóó naauw met die der Historie verbonden, dat, zonder deze drie archeologische hoofdsleutels, het zware slot, waarachter de gedenkrollen der wereld soms diep verborgen liggen, dikwijls in 't geheel niet te openen valt.

De Wapens der Cuyksche Aanverwanten, sedert den vroegsten tijd, tot op den tenietgang dezer middeleeuwsche Dynastie en den verkoop harer Heerlijkheid aan Gelder, zijn vijf-en-dertig in getal, en vorderen op zich-zelfen wel geene bijzondere toelichting, tenzij, welligt, voor wat het schild van Teisterbant en dat van Gelder betreft. — Het eerste is gevolgd naar eene opgave (1830) van Neêrlands grootsten Dichter, die zich, gelijk men weet, uit het aloud Geslacht der Graven van Teisterbant gesproten achtte, en — misschien wel een weinig poëtisch — er het Blazoen van voerde, rijklijk versierd met nog vele andere attributen, doch die tot het eigenlijke Wapen niets afdoen, dat eenvoudig eene vereeniging is der schilden van Heusden en van Kleef, welk laatste ook door Ravestein — als in 1887 onder Kleef gekomen — sedert voortdurend bleef gevoerd.

Ten opzichte van het Geldersche Wapenschild moge opgemerkt worden, dat daarvoor hier de drie Mispelbloemen zijn genomen, en niet de Nassausche Leeuw, die in het Blazoen van Gelder eerst veel later geplaatst werd dan het tijdvak, waartoe Gerlach, de tweede Voogd van Gelder, wien het in deze Stamlijst geldt, behoorde.

Penningliefhebbers De Roye van Wichem, te Nijmegen, en Prosper Kuypers, te Brussel (en Ginneken), bezitten van die zilveren munt een exemplaar, en laatstgemelde heeft van het zijne eene afbeelding doen plaats in de dikwerf reeds vermelde „Revue,” waar men die vinden kan. — Onze afbeelding, bij deze Verhandeling gevoegd, is evenwel genomen naar het exemplaar, voorhanden in het Koninklijk Kabinet van Penningen en Gegraveerde Steenen, te 's Gravenhage. ¹⁵⁾

ZEGELEN.

Vorsten en Priesters zullen het geschreven woord bezegelen.

NEHEMIA.

Na al hetgeen over Andreas van Cuyk, zoo in zijne betrekking tot Utrecht als tot Luik, gezegd is, zal het niet overbodig kunnen worden geacht, dat wij nu ook allereerst een oogenblik stilstaan bij het Zegel, door hem, als Bisschop van Utrecht, gebruikt.

Van Mieris heeft in zijne „Beschrijving der Bisschoplijke Munten en Zegelen” (blz. 147, II. plaat, N°. 6) van dat zegel eene afbeelding in gravure, met omschrijving, gegeven; wij hebben, evenwel, die niet gevolgd, maar gebruik gemaakt van eene officiële afteekening van dat zegel, welke, zoo wij wèl zijn onderrigt, de kunstteekenaar Dirk van Atteveld, een Utrechenaar, op het laatst der XVII. en in het begin der XVIII. eeuw, ook ter dienste van het Werk van Van Mieris, ¹⁶⁾ vervaardigde, en die in het Utrechtsch provinciaal Archief, met meer anderen van denzelfden aard, — wier originelen, ongelukkigerwijze, afhandig en uitlandig zijn geraakt — in eere wordt bewaard.

Bij dit zegel valt op te merken, in de eerste plaats, dat het niet aan de oorkonde hing, maar op het parkement-zelf gedrukt was, een nagenoeg algemeen gebruik, dat, volgens Van Mieris, tot op het midden der XII. eeuw stand hield; later „hing men zijn zegel er aan,” een spreekwoord, dat steeds in zwang is, en zóóveel beteekent, als dat men instemt met wat er gezegd of gedaan wordt. Het aanhangen der zegelen is

onder de Graven van Vlaanderen 17), door Baudewijn VIII. (1190), het eerst ingevoerd, en na dien tijd zijn er, bij hen ten minste, geene opgehechte zegelen meer gebezigd.

Wat wij, in de tweede plaats, hierbij moeten opmerken, is het volgende. Op dit zegel staat Andreas van Cuyk in buste — zie de Plaat, onder N°. 1. — afgebeeld bloothoofds, even als zulks op den (zoogenaamden) Andreas-penning mede het geval is. Vóór het jaar 1120 droegen alleen de Aartsbisschoppen den mijter. Sedert vergunde Paus Calixtus diezelfde dragt ook aan Godebald, den XXIV. Bisschop van Utrecht, die Andreas van Cuyk voorafging.

Eene derde opmerking, die bij dit zegel te maken valt, is, dat Andreas, den Bisschopsstaf in de regterhand voerende, de linkerhand (zeker iets zeldzaams), als ter zegening, opgeheven houdt.

Het omschrift luidt: Andreas. di. gra. trajectensis. ep s' ✠: Andreas, door Gods genade, Bisschop van Utrecht.

Een ons nader nog ter hand gekomen, eveneens op het parkement bevestigd zegel van Bisschop Andreas van Cuyk hebben wij, onder N°. 2, mede in afbeelding overgenomen. Het behoort bij een Charter, schijnbaar van 1139, voorhanden in het Utrechtsch provinciaal Archief, en stelt den Prelaat staande voor, met den staf in de regter-, en ook weér met de linkerhand zegenend opgestoken.

In het zeldzaam voorkomend en, te regt, véél besproken Werk van Butkens: „Annales de la Maison de Lynden” komt, onder de zoogenaamde Preuves of Bewijsstukken, een zegel met contra-zegel, gelijk het heet, van Andreas van Cuyk, voor. Ook daarvan hebben wij — N°. 3. — eene afbeelding hierbijgevoegd; het geldt de bekrachtiging eener schenking van drie morgen land, door Arnoldus Aspermontius en zijne echtgenoot Helena aan de hoofdkerk van St. Maarten, te Utrecht, gedaan, den 3. Mei van het jaar 1138, en alzoo slechts zeven weken vóór des Bisschops dood. 18) Wij laten het oordeel betrekkelijk de waarde van dat zegel liefst aan daartoebevoegden over.

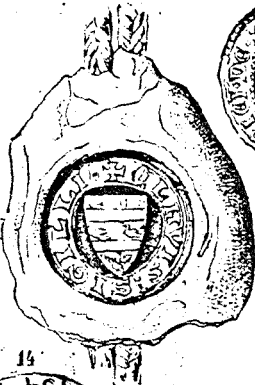
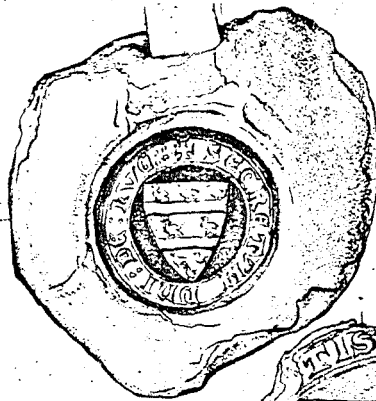
De verdere Zegels, welke wij der moeite waardig achtten, hier in afteekening bij te voegen, zijn: N°. 4.) die van Jan I. Heer van Cuyk, 19) en N°. 5.) van zijne echtgenoot, Jutta van Nassau, beiden met contra-zegels; voorts N°. 6. en 7.) van Otto van Cuyk, Heer van Zeelem, en later Heer van Cuyk; 20) N°. 8.) van Jan van Cuyk (later Jan II.); 21)

N°. 9.) van Willem van Cuyk, Heer van Boxtel, en N°. 10.) van Willem van Cuyk, Heer van Escharen, die als getuigen voorkomen in den Giftbrief van Jan I. Heer van Cuyk, ²²⁾ in twee talen vermeld op blz. 473 der „Beschryving van de Stad Grave en den Lande van Cuyk,“ door Diderik Paringet, met Aanteekeningen van Mr. Paul van Alen; doch, waarbij, wat den tekst betreft, zóóveel slordigheid in het afschrijven heeft plaats gegrepen, dat het ons noodig toescheen, de Latijnsche lezing van bedoeld Charter, naar het oorspronkelijke-zelf gezuiverd, in ons XII Hoofdstuk eene plaats te verleenen.

Daarenboven, geven wij hierbij ook N°. 11.) de afbeelding van het Zegel van Jan van Cuyk, Proost van Sint-Servaas, te Maastricht, en N°. 12.) van Agnes van Cuyk, echtgenoot van Hendrik van Heinsberg, Heer van Leeuwenberg (1311), gelijk dat voorkomt, onder N°. 5, op de II. Plaat van het belangrijke Werk, 1769—76, te Mannheim, door den Hofraad Christoph Jacob Kremer uitgegeven, onder den titel van: „Akademische Beiträge zur Jülich- und Bergischen Geschichte, en in welks Voorrede (blz. V.) de geleerde Schrijver ook nog van andere bij hem bekende Cuyksche Zegelen melding maakt, als van dat van Jan van Cuyk, 1288, van Otto van Cuyk, 1328, en van Jan van Cuyk, 1368. „Alle haben (zoo zegt hij) zwei Queralbchen und über und unter denselben drei, zwei und weniger Vögel oder Hühnlein.“ — Wij verwijzen te dien opzichte naar wat wij vroeger (op blz. 5. en volgg. dezer Verhandeling), ter gelegenheid van het bespreken van het Wapen van Cuyk, breedvoerig hebben gezegd.

Eindelijk, is het ons ook nog gelukt, deze Afdeeling van dit Werk te kunnen verrijken met de afbeelding der Zegels van Wenemar, N°. 13.) Heer van Cuyk, en van zijn zoon, Jan van Cuyk, N°. 14.) zoo als die gevonden worden aan het Charter van 1388, uitgegeven, onder N°. 98, in het III. Deel der hoogst-gewigtige „Gedenkwaardigheden uit de Geschiedenis van Gelderland,“ een Boek, dat zijnen bekwamen Schrijver, den Heer J. A. Nijhoff, tot duurzame eere verstrekt.

Zegelen uit het Geslacht Cuyk.

4; — Miræus, Op. Dipl. I, 29; en Hendrixx, Beschr. van Grave, I, 36.

7.) Het Castellum Menapiorum, Kessel, hoofdplaats van Menapië. Volgens Cluverius, Geogr., 94, behoorde Cuyk oudtijds tot Menapië. Doch zie ook Schayes, Sur le Castellum Menapiorum, in de Mémoires de la Société des Antiquaires de la Morinie. Deze zoekt Menapië in Vlaanderen. — Men raadplege voorts de belangrijke Recherches sur l'ancien Comté de Kessel, &c. par M. J. W. (olters). Gand, chez Gyselyuck, 1854. — Diezelfde Wolters schreef ook eene merkwaardige brochure over Les anciens Seigneurs de Pietersheim. — Elisabeth van Cuyk(-Boxtel) was met Jan van Pietersheim of Petersheim gehuwd: zie onzen algem. Stamboom.

8.) Zie Paringet-van-Alen, Beschr. van Grave, 491, onder Nr. 24 der Stucken en Documenten.

9.) Zie de daartoe betrekkelijke Bulle van Paus Pius IV, A°. 1561, 7 Aug., bij Miræus, Donat. Belg. c. CLVII, 482 en 483.

10.) De in de Illustratie dezer Verhandeling opgenomen Kaartfragmenten, tot het Land-van-Cuyk betrekkelijk, vereischen slechts in zóóverre eenige toelichting, als voor wat aangaat de Topografische voorstelling dier Landstreek, in de laatste plaats daarbij voorkomende, en waartoe, onder meer andere nasporingen, vooral, tot grondslag gestrekt heeft de aanduiding der verschillende kerkgemeenten, vermeld in het Testament van de tweede echtgenoot van Jan I. van Cuyk, Jutta van Nassau, dat overigens, in naauwkeurig afschrift, in het Charterregister, achter deze Verhandeling thans voor 't eerst openbaar wordt gemaakt.

11.) Zie Bondam, Charterb. van Gelderl., 93.

12.) Buchelius heeft dat reeds grondig en duidelijk uiteengezet in zijne Not. ad Bekam, 49.

13.) Zie de Holl. Hist. Courant van Donderdag, den 13. Januarij, 1752, in de Bijvoegsels en Verbeteringen van Van Alen op Paringet, 428 (x 1).

14.) Butkens geeft in zijne Troph. de Brab., I, 219 en 320, de afbeelding en omschrijving van het oude Cuyksche Wapenschild; de opgave van het moderne is door ons ontleend aan den officiëlen tekst, dien de Hooge Raad van Adel, in 1817, daarover uitgevaardigd heeft.

15.) Voor wat den vorm van dien Burg betreft, zie men de Afbeelding van een zegel der Stad-Grave (1857), opgenomen in onze Illustratie, Pl. III. 14.

TWEDE HOOFDSTUK.

1.) De Genealogiën, over het Geslacht-Cuyk opgemaakt, zijn, vooreerst en hoofdzakelijk (ofschoon gelijk wij zien zullen, alles behalve juist), die van Butkens in zijne Troph. de Brab. II, 54-58; voorts Buchel. ad Hed. 158, zoo ook bij Matthæus, de Nobil. I. II, C. 31, 526, en de Jure Gladii, 361. Burman spreekt in zijn Traj erudit. over een Stamboom der Cuyken, dien „Drakenborchius, elegantissimi ingenii vir,” moet hebben opgemaakt; wij hebben echter dat Werk niet te zien kunnen krijgen, maar wel een afschrift bekomen van eene Genealogie der Familie-Cuyk, in het Rijks-Archief te Luik berustende, en, in der tijd (XVII. eeuw), hoogst-gebrekkig, door een Heraut van Wapenen, Lefort (onbekend), zamengesteld.

2.) Arend, I, 1. st., 98 der Alg. Gesch. des Vad.: „Gerlach voerde 26 jaren het bewind, was gehuwd met eene dochter des Graven (?) van Kuik, en liet een zoon, Godfried, tot opvolger achter.”

3.) Slichtenhorst, Geld. Gesch., I Bk., 49, Nr. 89.

4.) In weêrwil van den eerbied, dien men onzen ouden Historiezwoegers schuldig is, mag de ware geschiedvorscher er zich toch in verheugen, dat, van lieverlede, ook op dit gebied, het kaf meer en meer van het koren gescheiden wordt. Wij hebben bij dezen omslagtigen arbeid naauwlijks een half dozijn Auteurs aangetroffen, die ons waarlijk van dienst konden wesen. Nomina sunt odiosa; die het weten moeten, kennen ze wel; daarom zwijgen wij over het legio „zoogenaamde” Geschiedschrijvers der XVII. en XVIII. eeuw, hier liefst plegtig stil. Dat er ook thans nog bitter met de Historie wordt gemorst, zal wel hier en daar uit onze Aanteekeningen, als ten overvloede, blijken.

DERDE HOOFDSTUK.

1.) De bronnen bij dit Hoofdstuk gebruikt, zijn de beste geweest, welke wij kenden, en die zich meestal voortreffelijk vereenigen in de Algemeene Geschiedenis des Vaderlands, door den bekwamen Arend, die, helaas, te vroeg aan die taak werd ontrukkt.

2.) Om een Genie te buldigen, behoeft men hem juist in alles niet blindelings te volgen. Schrijver dezer Verhandeling heeft Bilderdijk zéér van nabij ge-